

เอกสารประกอบการประกวดการแสดงทาง
วัฒนธรรมนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานสร้างสรรค์

ชุด ตามห่อขลุ่ย ๖๖ ปี
ถอดอดีตแห่งความปิติสุข
เสด็จแม่องค์พ่อพญาแล

โรงเรียนตระเวทิวมาลัย
จัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา

คำนำ

เอกสารประกอบการแข่งขันนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานสร้างสรรค์ ชุด ตามรอยญา ๖๖ ปี วิถีชีวิตแห่งความปิติสุข เสด็จเมืองพ่อพญาแล โดยมีจุดประสงค์เพื่อการศึกษาเกี่ยวกับศิลปะการแสดงทางด้านวิถีชีวิตอัตลักษณ์คนชัยภูมิ และนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานสร้างสรรค์ ในการสร้างสรรค์ผลงานขึ้นมาใหม่ เพื่อมุ่งพัฒนาความสามารถของนักเรียนและทางชมรมนาฏศิลป์ถิ่นจระเข้ โดยนำความรู้ทั้งทางศาสตร์และศิลป์พื้นฐานมาบูรณาการองค์ความรู้จากภูมิปัญญาชาวอีสาน จังหวัดชัยภูมิ ทุ่งดงาม ทั้งวัฒนธรรมการแต่งกาย ภาษาและสัญลักษณ์ของการสื่อสารของชาวอีสาน จังหวัดชัยภูมิ ศิลปะจิตรศิลป์ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของชาวจังหวัดชัยภูมิมาแต่โบราณ มาไว้อยู่ที่เดียวกัน ทำให้ผู้ชมเกิดสุนทรียภาพในการชมและประทับใจตราตรึงทำให้มีการสืบทอดมาแต่อดีตจนปัจจุบัน

การศึกษาทางการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานสร้างสรรค์ ในหัวข้อ อัตลักษณ์วิถีชีวิตคนชัยภูมิ ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๔ จะทำให้ทางชมรมนาฏศิลป์ถิ่นจระเข้มีความกระฉับมีความลึกซึ้ง เกิดเจตคติที่ดีพร้อมที่จะอนุรักษ์และเผยแพร่เพื่อให้ศาสตร์ดังกล่าวนี้ดำรงอยู่เป็นเอกลักษณ์ของชาวอีสานอัตลักษณ์วิถีชีวิตคนชัยภูมิสืบไป

หากผิดพลาดประการใดต้องขออภัย ณ ที่นี้ด้วย

ผู้จัดทำ

ชมรมนาฏศิลป์ถิ่นจระเข้ โรงเรียนจระเข้หินสังฆกิจวิทยา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์การแสดง	1
กรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานการแสดง	2
เครื่องแต่งกายที่ใช้ประกอบการแสดง	3
สรุปผลการดำเนินงาน	4
อภิปรายผลการดำเนินงาน	5
บรรณานุกรม	6
ภาคผนวก	7-9

นาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานสร้างสรรค์ ชุด ตามรอยญา ๖๖ ปี วิถีชีวิตแห่งความปิติสุข เสด็จเมืองพ่อพญาแล
แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์การแสดง

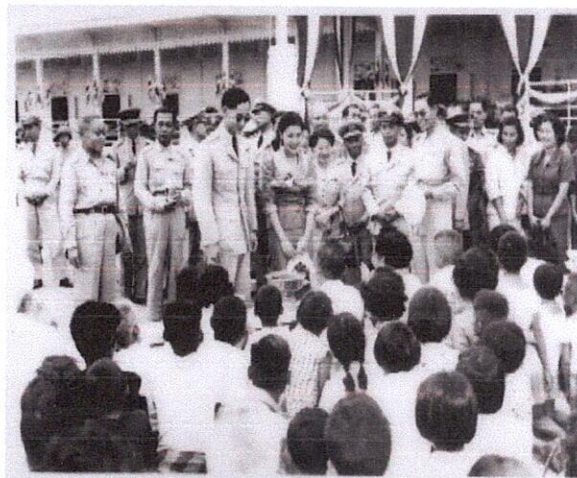
นาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานสร้างสรรค์ ชุด ตามรอยญา ๖๖ ปี วิถีชีวิตแห่งความปิติสุข เสด็จเมืองพ่อพญาแล เป็นการสร้างสรรค์การแสดงจากการศึกษา พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จมายังภาคอีสาน วันที่ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๘ ณ.ศาลากลางจังหวัดชัยภูมิ

เมื่อข้าพเจ้าเห็นเขารับเสด็จ เห็นผ้าถุงที่เขาใส่สวมเหลือเกิน เป็นไหมมัดหมี่และเขาก็นั่งกับพื้นอยู่
อย่างนั้น ก็ถามเขาว่านี่ทำอะไร เขาก็บอกว่าทำอะไร เขาเลี้ยงไหมเองที่บ้าน เมื่อข้าพเจ้าเห็นดังนั้น เห็น
ความสามารถความสวยของมัดหมี่ ข้าพเจ้าพอพระทัยเป็นอย่างมาก

ข้าพเจ้าก็บอกเขาว่าขอให้ฉันสักตัวจะได้ไหม เขาบอกว่าได้ถ้าส่งจริงฉันจะทำให้

พระราชดำรัสสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงตรัสกับ
ราษฎรที่มารับเสด็จ วันที่ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๘ ณ.ศาลากลางจังหวัดชัยภูมิ

เมื่อพระองค์ทรงรับสั่งดังนั้น ก็ร่างลูกซ่อมแซม เส้นไหมลูกสาว เสียงทอผ้าลูกชีวิตชีวาให้
หมู่บ้านอีกครั้ง สร้างความหวังและรอยยิ้มให้ชีวิตชาวอีสาน จังหวัดชัยภูมิ ชาวบ้านเคยกราบบังคมทูลว่า
พระองค์ท่านจะสั่งไปใส่ทำไม มันผ้าคนใช้ พระองค์ท่านทรงยกย่องว่านี่ละ ไม่ได้ด้อยเลยเขามีภูมิปัญญา มี
สติปัญญาที่เขาจะทำ และผ้าเหล่านี้ละพระองค์ท่านจะทรงใช้เองและชักชวนให้คนอื่นใช้ (ลัญญาผ้าชิ้นใน
วันนั้นที่พระองค์ท่านได้ทรงสัญญากับราษฎรชาวอีสานจังหวัดชัยภูมิที่มาเฝ้ารับเสด็จ)

นาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานสร้างสรรค์ ชุด ตามรอยญา ๖๖ ปี วิถีชีวิตแห่งความปิติสุข เสด็จเมืองพ่อพญาแล

กรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานการแสดง

นาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานสร้างสรรค์ ชุด ตามรอยญา ๖๖ ปี วิถีชีวิตแห่งความปิติสุข เสด็จเมืองพ่อพญาแล เป็นการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงที่เกิดจากแนวคิดจากการศึกษาเกี่ยวกับ พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พระองค์ทรงเสด็จเยี่ยมราษฎรจังหวัดชัยภูมิ เมื่อพระองค์ทรงเสด็จไปเยี่ยมราษฎรก็ได้เห็นถึงความสามารถของชาวจังหวัดชัยภูมิที่ปลูกหม่อมเลี้ยงไหมทอผ้าไหมเอง ทอใช้ในครัวเรือน คือทุกอย่างผลิตเองหมดในบ้านของเขาเอง พระองค์ทรงนำสิ่งที่เขาทำเป็นอยู่ ทรงให้หยิบงานที่คุ้นเคย เช่น งานทอผ้าไหม ก็ทรงสนับสนุนให้เขาได้ทำเพิ่มมากขึ้น และพระองค์ทรงใช้ผ้าที่ชาวบ้านทอเพื่อทำให้ชาวบ้านมีขวัญและกำลังใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น พระองค์ทรงตั้งพระทัยสืบสานภูมิปัญญาการทอผ้าและลวดลายของผ้าไหมให้คงอยู่ตลอดกาล

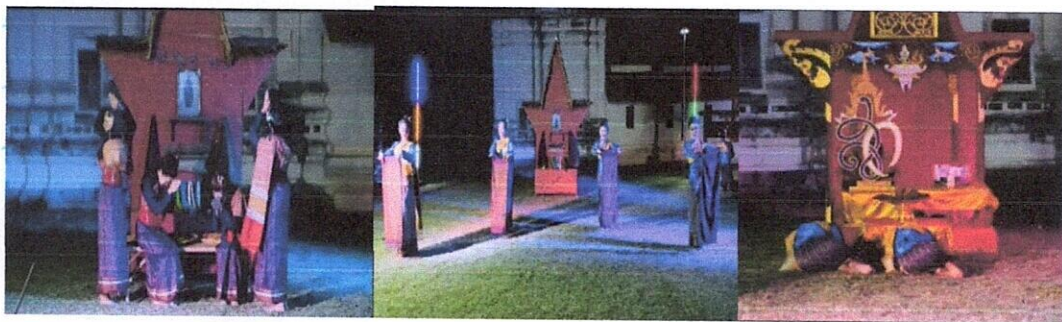
ใช้นักแสดงทั้งหมด ๘ คน เวลาที่ใช้ในการแสดงทั้งสิ้น ๑๐ นาที โดยผู้สร้างสรรค์ผลงานได้นำเสนอรูปแบบการแสดง ดังต่อไปนี้

ช่วงที่ ๑ เป็นการแสดงวิถีชีวิตการสื่อสารการส่งข่าวการเตรียมรับเสด็จสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้เสด็จมายังศาลากลางจังหวัดชัยภูมิ

ช่วงที่ ๒ เกริ่นนำด้วยบทพญา ที่กล่าวถึงพระเกียรติของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

ช่วงที่ ๓ เป็นการแสดงในรูปแบบนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานของหมู่บ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ โดยจะสื่อถึงอัตลักษณ์วิถีชีวิตวัฒนธรรมขั้นตอนและกระบวนการทอผ้าไหม ของหมู่บ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

ช่วงที่ ๔ เป็นการทูลเกล้าถวายผ้าไหมสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

เครื่องแต่งกายที่ใช้ประกอบการแสดง

ศรีระ ประดับด้วยดอกไม้ ๒ ช่อ ได้แก่ ดอกบัวหลวงสีชมพู ๑ ช่อ ซึ่งเป็นราชินีของดอกไม้ทั้งปวง, ดอกกระเจียว ๑ ช่อ ซึ่งเป็นดอกไม้ประจำจังหวัดชัยภูมิ เครื่องประดับสวมใส่เครื่องประดับเงิน ผ้าซิ่นจะใช้ซิ่นไหม และ ผ้าซิ่นประกอบการแสดง ใช้ซิ่นมัดหมี่ลายขอนารี ซึ่งเป็นลายอัตลักษณ์ประจำจังหวัดชัยภูมิ และซิ่นของชาวบ้านจากภาพ ปี พ.ศ.๒๕๕๘

สไบ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้ทรงส่งเสริมการทอผ้าไหมในทุกภูมิภาคของประเทศไทย โดยเฉพาะในภาคอีสานที่การทอผ้ามีอยู่ในทุกพื้นที่ทุกจังหวัด และทุกชุมชนในภูมิภาคอีสาน แต่มีความแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค “ผ้าไหมชัยภูมิ” ในจุดนี้เพื่อเป็นการเทิดทูนถึงพระปรีชาสามารถของพระองค์ ทางชมรมนาฏยศิลป์ถิ่นจระเข้ จึงมีแนวคิดที่จะเชิดชูผ้าไหมชัยภูมิที่สวยงามที่สุดสู่สายตาชาวโลกด้วยการใช้ผ้าไหมชัยภูมิเป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอ โดยใช้เป็นสไบผ้าไหม โดยเลือกโทนสีทองและมีลวดลายที่บ่งบอกความหมายต่างๆบนผืนผ้า

ดังนั้นผ้าสไบไหมผืนนี้จึงเป็นการรวมจิตใจของชาวจังหวัดชัยภูมิ เพื่อเทิดทูนถวายพระพรแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และแสดงออกถึงความรักในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ด้วยความจริงใจ

สรุปผลการดำเนินงาน / อภิปรายผลการดำเนินงาน

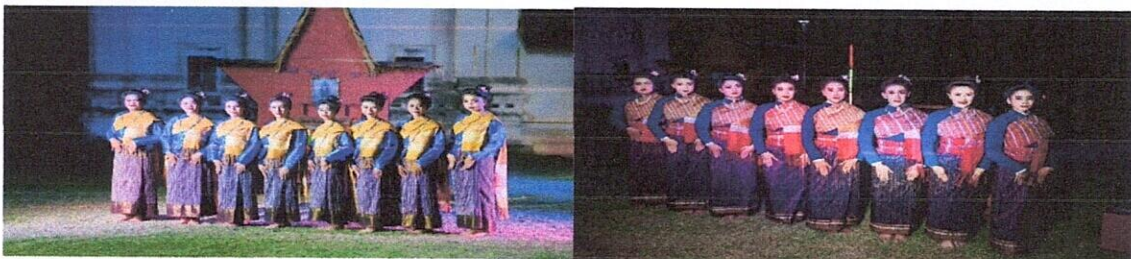
จากการศึกษาพระราชกรณียกิจของ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จมายังภาคอีสาน จังหวัดชัยภูมิ ได้สรุปผลการศึกษาไว้ดังนี้

สรุปผลการดำเนินงาน

เนื่องด้วยโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย กิจกรรมการประกวดการแสดงทางวัฒนธรรมส่งเสริมอัตลักษณ์วิถีชีวิตคนชัยภูมิ จัดโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ร่วมกับ กระทรวงวัฒนธรรม จังหวัดชัยภูมิ ได้จัดกิจกรรมการแข่งขันนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานสร้างสรรค์ เพื่อให้นักเรียนในชมรมนาฏศิลป์ถิ่นจระเข้ศึกษาบทบาทการวางแผนการดำเนินงาน การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอผลงาน โดยให้นักเรียนในชมรมนาฏศิลป์ถิ่นจระเข้ ศึกษาเรื่องราวต่างๆของจังหวัดชัยภูมิที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับด้านศิลปะการแสดง,วิถีชีวิตของคนชัยภูมิ นักเรียนในชมรมนาฏศิลป์ถิ่นจระเข้ ได้เลือกที่จะศึกษาจากพระราชกรณียกิจของ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จมายังภาคอีสาน จังหวัดชัยภูมิ วันที่ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๔๘ ณ.ศาลากลางจังหวัดชัยภูมิ พระองค์เสด็จเยี่ยมราษฎรชาวอีสาน จังหวัดชัยภูมิ ความเป็นอยู่และในการปลูกหม่อม เลี้ยงไหม และทอผ้าไหมใช้ในครัวเรือนของตนเอง

ทางชมรมนาฏศิลป์ถิ่นจระเข้ได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกรรมวิธีการทอผ้าไหมของชาวอีสาน จังหวัดชัยภูมิ เมื่อครั้งที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จมายังภาคอีสาน จังหวัดชัยภูมิ ทำให้แสดงออกถึงเจตนารมณ์ในแรงศรัทธาของชาวอีสาน จังหวัดชัยภูมิ ที่สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงห่วงใยราษฎรชาวอีสานจังหวัดชัยภูมิและพระองค์ทรงตั้งพระทัยที่จะสืบสานตำนานผ้าไหมให้คงอยู่ตลอดกาล

ทางชมรมนาฏศิลป์ถิ่นจระเข้ ศึกษาการแสดงออกของชาวอีสานที่บ่งบอกถึงการให้ความเคารพ ความนอบน้อม สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จมายังภาคอีสาน จังหวัดชัยภูมิ ได้มองเห็นคุณค่าของผ้าไหมจังหวัดชัยภูมิ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงห่วงใยราษฎรชาวอีสาน จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องมานำเสนอ เป็นผลงานการแสดงชุด ตามฮอยภูษา ๖๖ ปี วิถีชีวิตแห่งความปิติสุข เสด็จเมืองพ้อพญาแล

อภิปรายผลการดำเนินงาน

จากการศึกษาพระราชกรณียกิจของ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พันปีหลวง เสด็จมายังภาคอีสาน จังหวัดชัยภูมิ ทางชมรมนาฏยศิลป์ถิ่นจระเข้ได้เกิดความคิดสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พันปีหลวง ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาสืบทอดกรรมวิธีการทอผ้าไหมของชาวอีสาน จังหวัดชัยภูมิ ส่งเสริมภูมิปัญญาของชาวบ้านจังหวัดชัยภูมิให้ดำรงคงอยู่ไว้ตลอดไปก่อให้เกิดความรักความสามัคคีความร่วมมือกันในห้องถิ่นของตนเอง

บรรณานุกรม

Cpru-มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ 26 ตุลาคม 2016 · โดย งานประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ศึกษาจาก <https://www.youtube.com/watch?v=gsefo8ch9h0>

ศึกษาจาก <https://www.youtube.com/watch?v=zTzD54w3vfE>

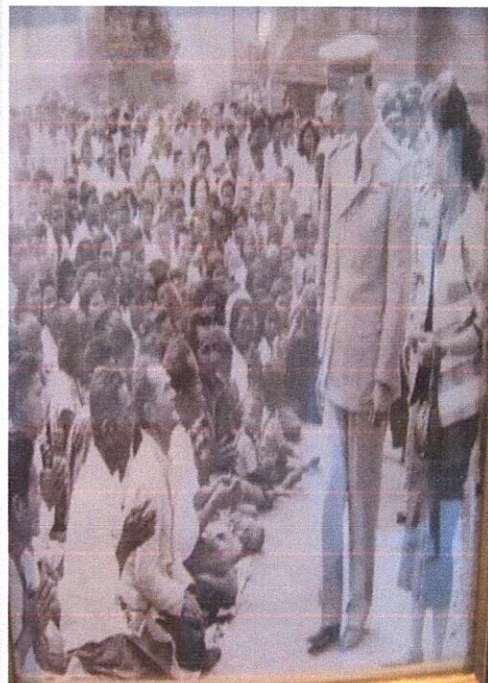
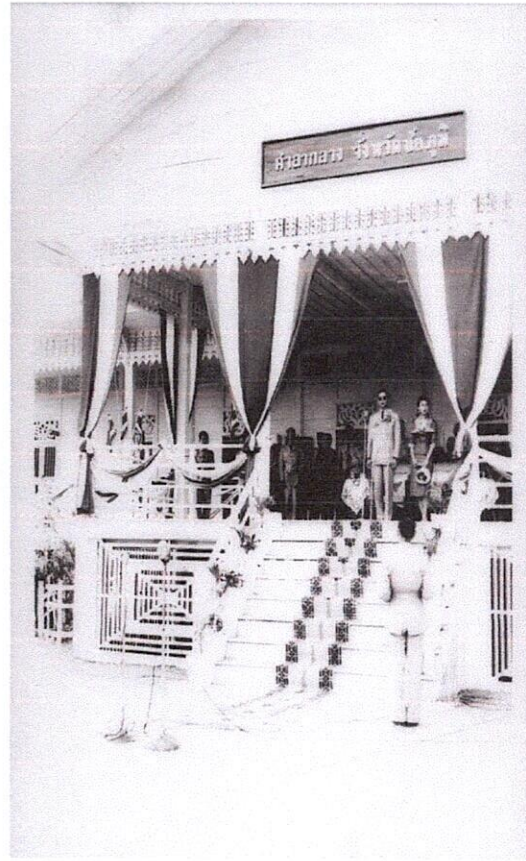
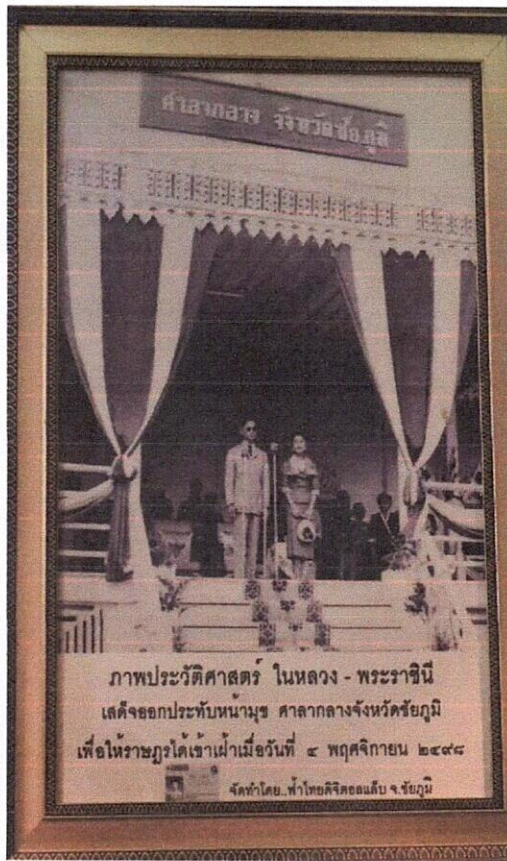

ศึกษาจาก <https://www.youtube.com/watch?v=J6O1WHHa7M>

ภาคผนวก

รูปภาพเมื่อปี พ.ศ.๒๔๘๘ แสดงเยี่ยมราษฎรจังหวัดชัยภูมิ

ผู้สนับสนุนหลัก

เบื้องหลังการดำเนินงานการแข่งขันนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสานสร้างสรรค์ ชุด ตามรอยภูเขา ๖๖ ปี วิถีชีวิตแห่งความปิติสุข เสด็จเมืองพ้อพญาแล

